

Štampa ob 4 jutraj.

Štane mesečno 12-50 Din za inozemstvo 25-... seobvezne

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L. Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnice:

Maribor, Barvarska ul. 1. Tel. št. 22.

Celje, Aleksandrova s

Račun pri pošti. Čakos. zavodu št. 11.942.

Ljubljana, 8. maja.

Ko se je SLS obvezala g. Pašiču, da bo zavzemala dobrohotno stališče napram homogeni radikalni vladi, ko je tudi njen šef g. Korošec izjavil kraji, da njegova stranka želi tako vlado, si je morala biti v svesti, da s tem korakom prevzema soodgovornost za delo te nove vlade. In res, takoj po nastopu Pašičeve vlade in prvem zmagoslavju napram radikalni vladi, je glavno glasilo SLS v oficijoznem članku razvilo program nove vlade in zavzelo stališče k prvemu vprašanju, ki mora nanj odgovoriti: k problemu državnih nameščenecv.

Ne iz ljubezni do uradnikov, ampak pod pritiskom krone in demokratske stranke, se mora vlada g. Pašiča in njeno satelitstvo baviti z njimi. Ko je kralj posređoval, da se stvori demokratsko - radikalna koalicija radi rešitve najnujnejših zakonov, je g. Pašič končno izjavil, da ima od svoje stranke in od opozicijskega bloka zagotovilo, da te zakone spravi skoz zbornico tudi brez sodelovanja demokratov v vladi. In nato je dobil mandat, vezan na delovni program z uradniškimi zakonom kot prvo točko.

Vladna tiha družba NRS in SLS je tudi res promptno zavzela stališče glede prejemkov državnih uradnikov, poduradnikov in slug. Skoro obenem je izšla oficijozna izjava v glavnem glasilu SLS «Slovenec» in v Beogradu iz ust finančnega ministra Stojadinovića. Da, SLS je bila celo tako dobro poučena, da je že dan prej zavzela stališče: povišanje prejemkov državnemu nameščenstvu je mogoče le s prihranki iz redukcije. Pokritje za buđetski deficit v ostalem je stvar povišanja davkov. Geddesova komisija, ki je vzrastla na iznajdljivem finančnem torišču SLS, je že prišla v Beograd in danes poroča brzojav, da se bo taka komisija postavila in od njenega sklepanja je odvisna usoda uradništva! Seveda naš domači Geddes bo izgledal nekoliko drugače nego londonski. Tam so bili neodvisni nevtralni možje iz praktičnega življenja, tu bodo, kakor je sklenil finančno - ekonomski komitè ministrov, birokrati, katerim bo komandiral zastopnik finančnega ministra. Tam se je reševalo po načelu: koliko se lahko uradnikov reducira, tu bo veljal princip: toliko se jih mora vreči na ulice. Klerikalna Geddesova komisija bo torej prava rabeljska komisija.

Mi gotovo nismo iz onih vrst, ki so kedaj od države nemožne stvari zahtevali. Morda je to slabost JDS, da demagogije ne zmore in je celo branila stvari, ki jih bi bila čisto mirno lahko napravila drugim. SLS je znala drugače: v petih letih svobode je bila tri leta na vladi in kar se danes zove centralizem, vse ima podpis Korošca in drugih ministrov SLS. Navzlic temu so klerikalci znali vzbuditi v nevednih masah vtis, da so «nedolžni». Danes so zopet v odgovorni poziciji. In prvi njihov čin je tako oduren, da mora tudi najmirnejšemu zavreti kri.

Z redukcijo hočete rešiti uradniški problem? Kam pa oti šli ti uradniki, ki so jih po prevratu ravno klerikalci privlekli v razne oddelke? Ali se jih naj vrže na cesto? Če se jih vpokoji, ali je to za državo dobiček? Danes oti ne vemo, — in to vesled brezprogramnosti vlade — kako bo naša država upravno urejena. Redukcija bi bila primerna le ob definitivni ureditvi uprave, ne pa nenadoma zdaj, ko je vse v neizvestnem stanju.

Kdor vé, kako je šlo v radikalnih ministrstvih z redukcijo zadnjic, ta že naprej vé, da je vsa Stojadinovića-Koroščeva ideja redukcije prišla na tapet le, da se javnosti vrže pesek v oči. Morda je med nezavednimi ljudmi popularno, bahati se, da bo kar tisoč «skricev» vrženih na cesto, ni pa vemo, da to ne gre kar tako in da NRS in SLS samo izbegavata prevzeti pravo odgovornost za odločen korak v uradniškem vprašanju.

Vlada mora ali najti nove dohodke in plače zvišati, ali pa celo znizati. V tem poslednjem oziru molči SLS ko grob in ji očitno ni neprijetno, da je «srečna» politika g. Stojadinovića prinesla zvišanje živilskih cen za 50 do 120 % od novembra 1922. Kar se pa novih dohodkov tiče, pa naj ti dohodki bodo v — izbacenju 50 % nameščenecv.

Biti na vladi ali zadaj za njo in igrati se s premetitvami in imenovanji, ni težko. Groziti uradništvu, naj se ne gane, je še ceneje. A odgovornosti prevzeti bodisi

Burna seja verifikacijskega odbora

OSTER ODPOR DEMOKRATOV PROTI NASILJEM RADIKALSKO-KLERIKALNO-TURŠKE KOALICIJE.

Beograd, 8. maja. r. Na današnji dopoldanski seji verifikacijskega odbora se je razpravljalo o pritožbah proti volitvam v Krajini na Hrvaškem, v požškem in liškem in skopljanskem okrožju. Pri razpravi o volitvah v Liki so demokrati naglašali, da sta radikala Krsta Miletić in dr. Ninko Perić kandidirala samo zato, da bi odjedla nekaj glasov Pribičeviću in tako podpirala Radičeve kandidate. Toda volilci so takoj spoznali to nakano in oddali svoje glasove Pribičeviću kljub temu, da ni imel v okraju niti enega shoda. Posl. Desnica (rad.) je v odgovoru na te očitke, predbacival demokratom, da so tudi oni iz istih razlogov postavili lastne kandidate v severni Dalmaciji. Posl. Wilder (dem.) je odgovoril, da so se vršile v severni Dalmaciji letos žele prve volitve in da je ravno zaslug demokratov, oziroma dr. Krstija, da ni dobil Radić še več glasov. Glasovi, ki jih je dobil dr. Krstelj so bili sami hrvaški in jih srbski radikali ne bi nikdar dobili! Seja je bila zaključena ob 12.

Popoldanska seja je bila silno burna. Radikali, klerikalci in Turki so se bili dogovorili, da na podlagi povsem neutemeljenega protesta razveljavijo vse tri demokratske mandate v kumanovskem okrožju! V tem okrožju so dobili demokrati vse tri mandate, medtem ko nobeden od radikalnih kandidatov niti iz daleka ni dosegel količnika. Kot glavni

argument proti volitvam v tem okrožju so radikali v debati navajali četaške nemire, kot da bi po njih ne bili ravno tako prizadeti demokrati kakor radikali. V debati je prišlo do ostrih spopadov. Po sporazumu z demokratskim klubom je posl. Kamanudi končno izjavil: Razveljavljenje demokratskih mandatov bi bil čin golega nasilja. Ako bi se v resnici izvršil, potem bi demokratska stranka morala rešiti vprašanje, ali je za resno opozicijo še mogoče sodelovanje v parlamentu.

Kumanudijeva izjava je delovala. Radikali so sklicali posebno konferenco, katere so se udeležili tudi njihovi družabniki klerikalci in Spahovci. Sklenili so, da naj se razprava o kumanovskih mandatih odgodi.

Jutri bo verifikacijski odbor razpravljal m. dr. o mandatih virovitiškega okrožja, pri čemer se bo rešilo tudi vprašanje dr. Ribarja.

Nocoj je posetil minister pravde dr. Marković min. predsednika Pašiča ter mu referiral o dogodkih v verifikacijskem odboru, ki so situacijo zelo poostriili. Na to se je vršila konferenca, na katero sta bila pozvana tudi minister Krsta Miletić in predsednik verifikacijskega odbora Marko Gjuričić, ki je dobil končno navodila za nadaljno postopanje. Izgleda, da so se radikali odločili za pravišnjo prakso.

Situacija se poostruje

GOVORICE O NOVIH KOMBINACIJAH V RADIKALSKI STRANKI.

Beograd, 8. maja. p. Politična situacija se je zelo zaostriila. Dogodki v verifikacijskem odboru po pokazali odločno borbenost demokratov in vidi se že danes, da bo vlada v plenumu imela silno težavno stališče. Na drugi strani so najnovejši Radičeve in Koroščeve izjave zelo ozlovoljile radikale, ki so se, kakor izgleda, vesled obvez Radičevih eksponentov čutili zelo sigurne. V radikalni stranki se je zopet pojačala struja, ki svari pred dosedanjim trgovalo politiko ter ji napoveduje neslaven konec.

Danes se je v političnih krogih celo raznašala verzija, da so se radikali po raznih zaupnikih zopet obrnili na demokrate s vprašanjem, ali bi ne bila mogoča obnovitev pogajanj za koalicio. Ta govoriča je sicer neresnična, ker demokratski klub stoji neomajno na stališču, da se z radikali ne razgovarja, dokler vlada ni demisionirala, vendar je za presojo celokupnega položaja zelo karakteristična.

Značilno je tudi, da so začele «Novosti», ki stoje v službi radikalov, beležiti govoričo o «novi akciji, ki stremi za vzpostavitvijo koalicije». Vlada da bo sicer skušala doseči sporazum z Radičevim blokom, toda smatrala bo vse razgovore za prekinlene, čim se pokaže, da Radić in Korošec vztrajata pri svojem separatističnem stališču glede narodnega in državnega edinstva. V tem slučaju bi se etabliral režim močne roke.

Beležke «Novosti» se smatrajo v demokratskih krogih kot poskusni balon, ki pa je spuščen zaman.

Konstituiranje parlamenta.

Beograd, 8. maja. g. Ako ne pride do kakih komplikacij se vrši prihodna plenarna seja parlamenta v ponedeljek 14. t. m. Kot kandidat z predsedniško mesto velja še vedno sedanjí minister ver Ljuba Jovanović.

Angleška politika profi nam?

SENZACIONALEN ČLANEK POLUSLUŽBENEGA ANGLEŠKEGA LISTA.

London, 8. maja. r. «Morning Post», glasilo angleških konservativcev, je dolgo kolebalo glede svojega nastopa v vprašanju poseta angleškega kralja v Rimu, in sicer radi pacifističnega stališča, ki ga je zastopal doslej list v ruhrskem vprašanju. Končno je našel izhod za svoje stališče. Priobčil je članek od naslovo «Italija, Anglija in Francija», v katerem trdi, da so te tri države one, ki vzdržujejo svetovni mir in varujejo svet pred nevarnostjo komunizma. Sedaj imajo vse te tri države vlade, ki se strinjajo v pogledu na to opasnost. Toda boj še ni končan, ker neprijatelji civilizacije nadaljujejo svoje poizkuse po vsem svetu. Zato je važno, da izjavi tudi Anglija svoje razumevanje in simpatije italiji. Italija je država, ki ima majhno ozemlje, a mnogobrojno prebivalstvo. Njene istočne meje ne tvorijo opasnosti za Anglijo in njene interese, zato angleška vlada v italijanskih prizadevanjih ne vidi imperijalizma in šovinizma, temveč dolžnost rimske vlade, da zavaruje italijansko ozemlje. Treba je ugotoviti, da je politika, ki jo je učel proti Italiji Wilson, velika napaka versailleskega dogovora. Ako bi an-

gleška politika ne bila od Wilsona inspirirana, bi bila Anglija Italijo v višji meri podpirala. Sedaj zgodovine ne moremo vračati in začeti od kraja. Pač pa mora strmeti Anglija, da napravi pakt med Francijo, Belgijo, Italijo in Anglijo, ki bo jamčil za mir Evrope.

Članek glasila vladajoče stranke vzbuja radi svoje proti Jugoslaviji naperjene tendence veliko pozornost političnih krogov. Angleška politika sicer tudi dosedaj ni bila Jugoslaviji naklonjena, vendar tudi ni bila dosledno italofilska. Izgleda, da nastaja v tem oziru važen preokret.

Političen obisk angleškega kralja v Rimu.

Rim, 8. maja. d. Včeraj je dospela v Rim angleška kraljeva dvojica, ki je bila sprejeta z ogromnim pompom. Obisku pripisuje vse italijansko časopisje izreden političen pomen, češ da gre za novo orientacijo vse evropske politike in da znači obisk tesnejšo zvezo med Anglijo in Italijo. V tem naziranju javnost zlasti potrjuje dejstvo, da je bil Mussolini včeraj in danes sprejet od angleškega kralja v dolgih avdijencah.

Ker so včerajšnje alarmantne vesti o angleško-italijanski antanti vzbudile v Parizu precej slabe krvi, se trudi današnje časopisje, da odstrani francosko nezvoznost z zatrjevanji, da zbliznanje med Anglijo in Italijo ne more kvariti pristranih odnošajev, ki vežejo ti dve državi s Francijo. Listi pri tem namigujejo, da bo imela Italija odtlej v Angliji močno moralno oporo zlasti tudi v svoji politiki na Jadrannu.

Ste že kupili tablice za TOMBOLO SOKOLA I.

Anglija in Italija pripravljata skupen odgovor

ANGLEŽI NISO ZADOVOLJNI S FRANCOŠKIM POSTOPANJEM. — NEMČIJA BO POZVANA, DA STAVI NOVE PREDLOGE.

London, 8. maja. sj. Francosko-belgijski odgovor na nemško reparacijske predloge je vzbudil v Londonu precejšnjo indignacijo. Vladni krogi se drže sicer zelo rezervirano, zato pa daje časopisje odkrito duška svoji nevolji. Pred vsem šteje francoski in belgijski vladi v zlo, da sta odposlali svoj odgovor, ne da bi se bili prej sporazumeli z angleško vlado, ki je na ta način postavljena pred fait accompli. Na drugi strani pa ima to dejstvo tudi dobro stran, da omogoča Angliji samostojen nastop v reparacijskem vprašanju brez skrupuloznih obzirov na Francijo.

Včeraj se je s temi vprašanji izerpno bavil ministrski svet, ki mu je predsedoval zunanji minister lord Curzon. Kakor se zatrjuje, bo Anglija podala Nemčiji na njene predloge samostojen odgovor, ki bo obenem že tudi replika na francoski odgovor Nemčiji. Tudi Anglija bo odklonila nemške predloge kot nezadostne, obenem pa izrazila svoje mnenje, da so nadaljnja pogajanja vseeno mogoča in to kljub navidezno ostri francosko-belgijski odklonitvi. Angleška nota bo sestavljena v mnogo bolj prijaznem tonu, kakor je bila francosko-belgijska.

Angleški krogi se nadejajo, da se bo njihovemu stališču pridružil tudi Italija in morda Japonska. Ravno te dni se vrše v Rimu povodom obiska angleške

kraljevske dvojice tozadevna odločila poevetovanja. Obenem stoji angleška vlada v živahni brzozjavni zvezi s Tokijem. Ako se pogajanja ugodno zaključijo, bodo Anglija, Italija in Japonska skupno odgovorile Nemčiji ter Franciji in Belgiji.

Ni izključeno, da bo ta nota povzela Nemčijo, naj stavi nove, za zavestne sprejemljive predloge. V zvezi s to verzijo vzbuja zato veliko pozornost časopisna vest, da je francoski poslanik v Londonu Saint Aulaire namignil angleški vladi, da Francija ne odklanja a priori možnost reparacijskih pogajanj med zavezniki.

Rim, 8. maja. j. Italijanski ministrski predsednik Mussolini je imel včeraj zvečer in danes dopoldne daljše razgovore s pariškim in londonskim poslanikom glede italijanskega odgovora na nemško noto. Mussolini je vesled tega v vodnem stiku s italijanskimi poslaniki v Parizu, Londonu in Berlinu. Po saneljivih informacijah bosta Anglija in Italija zajedno odgovorili.

POINCARE DOBIL ZAUPNICO.

Pariz, 8. maja. j. Zbornica je v svoji današnji seji, prvi po velikonočnih praznikih, izrekla Poincareju s 428 proti 56 glasovom zaupnico. Seja je potekla brez senzacionalnih iznenadenj. Interpelacija glede ruhrske politike je bila preložena.

Krupp obsojen na 15 let ječe in 100 milijonov globe

TUDI VSI RAVNATELJI OBISOJENI NA TEŽKE KAZNI.

Berlin, 8. maja. s. Po več kot dnevni debati je francosko vojaško sodišče v Werdenu danes izreklo sodbo nad Kruppom in njegovimi ravnatelji. Obsojeni so bili vsak na 15 let ječe in 100 milijonov mark denarne globe Krupp in ravnatelj Hartwig in Oesterle, na 10 let ječe in enako denarno globo ravnatelj Bruhn, Scheffer, Baur, Schreppler in Cuntz, na 10 let ječe in 50 milijonov mark denarne globe obratovodja Gross in končno na 6 mesecev ječe član obratnega sveta Müller. Od 23 stavljenih vprašanj je sodišče 21 potrdilo. Vse

sodbe so bile izrečene soglasno razen pri Krupp in ravnatelju Bruhnu, ki sta bila obsojena s 3 proti 2 glasovom. Müller je bil obsojen samo vesled kalenju javnega miru. Mnogiča je sprejela obsojbo hladno.

ZAGOVORNIKI ZAHTEVAJO REVIZIJO.

Werden, 8. maja. j. Kruppovi zagovorniki so vložili proti obsodbi protest in zahtevajo revizijo razprave. Nove razprave so razpisane za 18. maja pred vojnim sodiščem v Düsseldorfu.

Likvidacija pokrajini?

Beograd, 8. maja. p. Iz vladnih krogov je izvedela «Pravda», da se bo v najkrajšem času pričela likvidacija pokrajinskih uprav in organizacija oblastnih samouprav. V to svrhu je ministristvo za notranje stvari začelo izdajati instrukcije za Zagreb, Ljubljano, Sarajevo in Split. Oblastne volitve naj bi se vršile to jesen. Vlada bo menda o tem sklepala te dni. Vlada se baje zanaša, da Radić ne pride v Beograd in misli na ta način izgrizati njegove pretnje. Govori se, da se pripravljata razcep v radikalni stranki. «Pravda» dostavlja: Iz vsega tega se vidi, da naša država te dni prihaja v najnevarnejše streljaje.

PODALJŠAN PROMETNI PROVIZORIJ Z REKO.

Reka, 8. maja. l. Veljavnost modusa vivendi, določenega po italijansko-jugoslovenski paritetni komisiji v Opatiji glede osebnega in voznega tranzita med Reko in Sušakom, se je podaljšala na podlagi sporazuma med Rimom in Beogradom do 5. junija.

INTERPARLAMENTARNA TRGOVINSKA KONFERENCA V PRAGI.

Beograd, 8. maja. g. Interparlamentarna trgovinska konferenca v Pragi, katere se udeleže tudi naši delegati, se bo vršila 18., 19. in 20. t. m. Na konferenco odide 7 delegatov narodne skupščine in sicer po 2 radikala in demokrate ter po 1 klerikalec, musliman in zemljoradnik. Demokratska delegata sta Miloš Savčić in Kalember.

POSOJILO HIPOTEKARNE BANKE V ŠVICI.

Beograd, 8. maja. p. Pogodba za zaključitev posojila v znesku 50 milijonov švicarskih frankov med državno Hipotekarno banko (Upravo fondova) in švicarsko bančno skupino je sklenjena. Posojilo se bo obrestovalo z 8 odst. Posojilo se izplača naši državi v dinarjih, ker je finančni minister izjavil, da bo krif morebitno razliko v kurzu, ako bi se medtem izpremenil.

Vstaja v Ukrajini

Berlin, 8. maja. l. Boj proti boljševikom v Ukrajini zavzemlje vse širše dimenzije. Vstaji trdno drže pridobljene železniške linije in so s tem gospodarji prometa, vesled česar morejo sovjetska ojačenja le težko v ozemlje upornikov. Na črti Kiev-Odesa so v soboto dne 5. maja vstaji ustavili vlak in aretirali 11 ljudskih komisarjev, ki so se peljali v Odeso, in so jih na mestu postrelili. Poveljniki boljševiških čet v Ukrajini Frumcev je proglasil za vse rusko ozemlje desno od Dnjepra poostreno obsešno stanje.

ROPARSKI UMOR V ZAGREBU.

Zagreb, 8. maja. r. Danes je bil v Zagrebu izvršen grozen dvojni umor. V gozdiču Zelengaj poleg Zagreba so našli umorjena in oropana dva možka, na videz trgovca. V interesu preiskave policija še ni dala podrobnih poizvil. Doznava se, da sta morala biti nesrečnjava oropana od lastnih tovarišev, ki so jima odvzeli veliko vsoto denarja.

Kolikor se je doslej izvedelo, se piše eden od umorjenih Lacko Kanajet, tridesetletni krojač iz Zagreba, a drugi Andrija Jelčić, star 52 let, doma v Selcih (Primorje).

Inozemske borze

8. maja.
Curih: Berlin 0.0152, Newyork 567.50, London 25.53, Pariz 36.72, Milan 26.95, Praga 16.49, Budimpešta 0.105, Beograd 5.80, Sofija 4.30, Varšava 0.0117, Dunaj 0.0078, avstr. žig. krone 0.007825.
Berlin: Newyork 36.400, London 162.000, Pariz 2440, Praga 1060, Milan 1785, Curih 6495, valute: dolarji 36.000, fr. franki 2536, funti 168.900, českoslovaške krone 1085, lire 1785.
London: Berlin 166.000 — 167.000, Newyork 464.25 — 464.75, Pariz 69.70 — 69.75, Curih 2563 — 2564, Milan 95 — 95.25, Praga 155.50 — 155.75, Dunaj 325.000 — 330.000, Varšava 210.000 — 225.000, Budimpešta 22.000 — 25.000, Beograd 420 — 440, Bukarešta 960 — 1000.

Novela o stanovanjskemu pravilniku

Stanovanjski pravilnik od 29. novembra 1922 je šel skozi hud ogenj kritike in prakse. Nehvaležna dolžnost mu je bila izvajati nekoliko zastareli stanovanjski zakon iz leta 1921 in priti med bobneči ogenj na prvi pogled nepremostljivih nasprotij interesov. Izkazalo se je, da je vendarle bil pripravna stopinja na poti k likvidaciji stanovanjskih omejitev, ki ma nastopiti že v 20 mesecih.

Nekaj točk Pravidnika ni bilo jasnih, zato je prav, da se je ministrstvo za socialno politiko odločilo izdati izmene I. dopune pravilnika od 29. nov. 1922 za izvršenje zakona o stanovanju» (podpisane 25. marca, obnarodovane in s tem uveljavljene 3. maja 1923 Sl. N. br. 98).

Novela je precej gostih besed, a stvarno se v njej najde malo pojasnil. O podnajemih interpretacije, ostala bo torej praksa, ki štiti tudi podnajeme, kar gotovo odgovarja zakonu.

Novela najprej dodaja nekaj določil o odvzetju poslovnih prostorov podjetjem, ki ne morejo zidati. Kompetenca se prenosa na stanovanjsko oblast I. stopnje, pritožba gre na oddelek za socialno politiko. Novi člen 15. omogočuje kot presalijo za zidanje revizijske poslovne prostorov, ki so se pred vojno rabili za stanovanja. Že prejšnji pravilnik pri podjetjih uvaža vse možne okolnosti da jih z zahtevo zidanja ne ogroža v obstoju. Pokazal je pot stanovanjskim oblastem, da naj se zadovolje, če podjetnik kakorkoli zadržim nameščencev pomaga graditi. Ta misel se izraža sedaj še jasneje. Rok v kojem naj oblasti izvrše te priitiske, se podaljšuje do 1. oktobra 1923.

V členu 8. je novela brisala iz razlogov za odpoved »ponovno kršenje hišnega reda«. Ta določba pa je bila le pojasnilo k tozadevni določbi občega državnjanskega zakona, katerega uporabljati je bila izključno stvar sodnje. Zato pa tudi odslej lahko sodnje smatrajo kršenje hišnega reda za povod odpovedi, če je tako, da se ga da spraviti pod § 1118 o. d. z. (znatno škodljiva uporaba). Dostavke novele, da se uporaba lahko menja tudi s pritrditvijo stanovanjske oblasti, pa ne odgovarja zakonu. Ako je proti pogodbeni uporaba škodljiva predmetu, odpovedi pač ne bo zaprečilo niti dovoljenje stanovanjskega urada.

Dostavki o odpovedi stanovanju v slučaju rušenja so brez važnosti za nas. Tooliko je videti, da je kriza hipotekarnega kredita v Beogradu zmazala, kajti minister po novem pravilniku, če se je hiša porušila, dovolil lahko za novo zgradbo daljši rok. Mari naj bi se ta rok uvaševal, predno se ruši.

Nekaj prememb se tiče odpovedi stanovanju v korist hišnemu posestniku. Avtentično se jih pojasnjuje, da ima lastnik pravico odpovedati, če je danes tudi samo podnajemnik makar v lastni hiši. Pravilna praksa je to zadela že doslej, a prav je, da je to sedaj pojasnjeno. Dobra je tudi določba, da, kjer je stan izprazen, ima lastnik, če ostali pogoji držje, prvenstvo, da pride vanj. Stari pravilnik je uradnikom-lastnikom dal običajni rok za izselitev, tudi če so hišo kupili še le po 1. novembru 1918. Zakaj se je ta umestna izjema umaknila, ne razumemo. Vsej so poostreni roki bili naperjeni proti tujcem in takim, ki jim ni čisto nujno, da so se priselili. To pa glede uradnikov ne drži.

V členu 11. se istotako uvaja pri polovnih lokalih večja omejitev lastnika, ki je kupil hišo po 25. juliju 1914. Mor-da je ta določba, kjer se naseljujejo nedobrodošli elementi, umestna, ali pravilnik od 29. novembra 1922 je dal že pravico, ki bi je novi pravilnik ne smel jemati, tem manj, ker je ta določba proti celokupnemu razvoju likvidacije stanovanjskih omejitev.

Člen 13. zaostreje dolžnost prijave izselitve, ki zadene odslej razen gospodarja tudi najemnika.

Umestna, a v praksi žal še malo pomembna je določba, da pri dodelitvah stanovanj, ko so javni nameščenci uvaševani, ima prednost poleg oseb, ki se bavijo s posli javnega interesa, tudi bližja rodbina lastnika.

V drugo mesto prestavljen uradnik ima tam zaprositi za stanovanje, in če ga dobi, izgubi pravico do stanovanja na starem službenem mestu.

Dobra je tudi opomba, da se stanovanje z dovoljenjem lastnika lahko menja. Če pa lastnik ni zadovoljen, je potrebno odobrenje stanovanjskega urada po zaslišanju lastnika. To je že kočljiva reč.

Umestno je pojasnilo, da je revizija zakupnine, če je bila določena z pogodbo po 28. februarju 1922, dopustna le, če so nastopile jačje premembe stvarnih in ličnih odnosov.

Deponiranje najemnin v slučaju spora gre zopet po predvojnih predpisih.

Izročitev posla stanovanjskega urada večjim občinam po členu 26. se doslej veže na predhodno odobritev ministrstva. Pri nas bi bilo prav umestno dati ta posel v roke večjim občinam, če so v dobrih rokah in oddaljene od sedeža glavarstva par ur. Umestno je tudi, da se v velikih mestih lahko predpiše čisto posebna sestava stanovanjskih oblasti.

Za razsodišče treba plačati odslej razun 20 odst. jednomesečne najemnine še 100 dinarjev (za predsednika 25 Din, za oba prisednika po 25, za delovodjo 15 Din).

Odklonitev razsodnikov naj bo v tožbi oziroma v odgovoru nanjo. To pač ne pojde, kajti tožitelju v trenutku tožbe, ki je pač identična s predlogom, da

se sestavi razsodišče, nasprotnikov razsodnik še ni znan.

Pri obnovi postopka se ne zahteva več, da je stranka brez svoje krivde še le kasneje zaznala za nove dokaze.

Kakor je videti iz vsega tega, prinaša novela malo novega. Poprej so se take naredbe delale po zaslišanju interesov, zdaj pa je vlada ignorirala vse organizacije in javnost. Zato je v noveli marsikaj izostalo, kar bi se dalo popraviti. Novela prinese le to, da bodo predpisi teže razumljivi širši publikli.

Občinski svet v Celju

Celje, 7. maja.

Zupan dr. Hrašovec otvoril ob 18. uri občinsko sejo ter imenuje overovateljem zapisnika občinska svetnika Modica in Janiča. Dnevni red poteka stvarno in so v razpravi važne občinske zadeve.

Za olepšavo mesta in za povzdigo tujkega prometa.

Referent Prekoršek poroča, da je hotelo Olepševalno društvo sporazumno z mestno občino zasadi pred hotelom Union in Mestno hranilnico drevored. Ta projekt se ni mogel izvesti, ker so na tem delu ceste plin, kanal in vodovodne naprave. Zato pa je občina sporazumno z Olepševalnim društvom odredila olepšanje gred pred hotelom Union, kar izvrši društvo brez obremenitve mestne občine. V tekočem letu naj se izvrši na ulicah le najnujnejša popravila. Celotna obnovitev Celja glede cest in ulic, naj se izvrši v prihodnjem proračunskem letu.

Tujsko-prometnemu odseku Olepševalnega društva se dovoli 2500 dinarjev kot temeljna podpora za pospeševanje tujkega prometa potom informacijske pisarne, propagande, reklam in vodnikov. Občinski svet sklene naprositi ministrstvo ver na podlagi čl. 24 zakona z dne 28. februarja 1922 za izdatno podporo za vzdrževanje grobov na mestnem pokopališču.

Finančne in gospodarske zadeve.

Referent dr. Božič poroča, da je Žitni zavod v Ljubljani, ki je prevzel oskrbo pasivnih krajev z živilj, vprašal celjsko občino, koliko žita bi potrebovala za prehrano celjskega prebivalstva. Ker je pa prišel občinski svet na podlagi dnevnih cen do zaključka, da bi ta akcija mestnemu prebivalstvu ne pomagala, pač pa napravila mestu velik riziko, se Celje tej prehranjevalni akciji začasno ne pridruži.

Za poletne savinske kopeli se določijo cene izza lanskega leta, in sicer za časovno karto 50 Din, za 12 kopeli 12.50 Din, posamezne kopeli pri odraslih 1.50 Din, pri otrocih 50 para, dijaška izkaznica za celo sezijo 15 Din. S perilom povsod za 100 odst. več.

Določijo se sledeče podpore: Oasilnemu društvu v Babnem 250 Din, mariborskemu podpornemu društvu za odpuščene kaznjence 100 Din in za sprejem pevskega društva Stankovč iz Beograda 1500 Din.

Sklene se prositi za koncesijo za mestno zastavljalnico, ki je v sedanjih težkih razmerah za Celje nujno potrebna.

Določijo se nove kanalizacijske pristojbine. Te znašajo za priklopitev novih stavb k mestnemu kanalu enkratno 25 dinarjev, pri obstoječih zgradbah, ako se spoji hišni kanal z novim mestnim, 10 Din, s starim pa 5 Din. Poleg tega se plačuje od 50 dinarjev mesečne najemnine naprej 1 para na dinar najemnine kot redna kanalizacijska pristojbina. Sprejme se v celoti novi vodovodni red, ki vsebuje obče določbe glede napeljave, cevi in preizkušnje. Nastavijo se časi primerne cene za napeljavo vodovoda, oziroma posameznih delov vodovodne naprave ter za vodo. Sklene se vsled valutarnih razmer opustiti zidanje nove stanovanjske hiše, že nabavljeni material pa prodati. Pogresivni davek se ne bo pobral.

Perzonalija in povljanje mezd.

Referent prof. Mravljak predlaga v imenu personalnega odseka, da se definitivna imenovanja nekaterih uradnikov izvršijo šele pri uveljavljanju nove službene pragmatike. Mestnim tajnikom se imenuje kancelist Vinko Krušič. Odkloni se prošnja tajništva okrožne strokovne komisije v Celju za upeljavo obč. borze dela, pač pa se sklene intervencirati na kompetentnih mestih, da se ustanovi v Celju podružnica državne borze dela v Mariboru. Zvišajo se plače uslužbencev vseh mestnih podjetij. Z ozirom na kvalifikacijo in kvaliteto dela se razdelijo v štiri kategorije: v kvalificirane, polkvalificirane, pomožne nameščence in vajence. Mezde se določijo od I. marca t. l. sledeče: v I. kategoriji, ki se deli v dva dela, 8 Din, oziroma 7 Din od ure, v II. 5.80, v III. 4.40 Din in v IV. kategoriji 1.80 od ure. Deputati se odpravijo, nadurno delo pa se honorira s 50 odst. povškom.

Pravne zadeve.

Referent dr. Kalan predlaga, da se sprejmejo radi opcije v obč. zvezo otroci vseučniškega profesorja g. dr. Matije Murka. Rekurz hišnega posestnika Bačo se v celoti odkloni, ker je njegovo poslopje že iz higieničnih ozirov potrebno nujnega popravila.

Trošarina na alkoholne pijače.

Gostilničarji in trgovci so vložili priziv proti pobiranju trošarine na vino, pivu in žganje od 1. januarja do 28. marca t. l., ker je pokrajinska vlada odobrila mestni proračun šele s tem dnevom. Finančni odsek je predlagal, da se pozivu gostilničarjev ne ugodi, ker je bil proračun nabit na občinski deski že 4. janu-

arja in so morali v naprej vedeti, da bo povšek tudi odoben. Pri trošarini na žganje pa trgovci niso mogli kalkulirati, ker je to na novo vpeljana davščina, vsled česar se naj temu ugodi. Obč. odb. Sviga (JSDS) govori tudi proti popustku pri žganju, na kar se skoraj soglasno sklene, da se prizivu gostilničarjev in trgovcev ne ugodi.

Po rešitvi nekaterih manj važnih zadev zaključil župan ob 22. uri občinsko sejo.

Politične beležke

+ Radikalci in Radč. «Politika» poroča: Zanimivo je, da se v dobro informiranih krogih trdi, da radikalci samo zato niso dovolili, da bi se v verifikacijskem odboru razpravljalo o Radičevih mandatih, da bi imeli proti Radiču eno sredstvo več, ker v razgovorih z Radičem ne bo malega pomena, ako se mu stavi v izgled, da se njegovi mandati lahko anulirajo. In to bi mogli radikalci lahko storiti v sedanjih situaciji, ker bi za Radičeve mandate glasovali samo klerikalci in muslimani.

+ Radič parcelira Vojvodino. V zvezi z zadnjim Radičevim intervjuvom, v katerem je Vojvodino označil kot domeno svoje stranke, doznava «Jutarnji List», da je na zagrebški konferenci Radiča, Korošca, Razpa in Rajiča padel predlog za razdelitev Vojvodine v srbsko in hrvatsko efere: Radič zahteva od beogradske vlade, da se Bačka preseka z ravno črto od Sente preko Novega Vrbsa do Palanke in odtod do ustja Drine. Zapadni del s Subotico bi pripadel Hrvatski, vzhodni s celim Banatom in Sremom, kjer prevladuje pravoslavni element, pa Srbiji. Na ta način naj bi bila večina vojvodinskih katolikov priključena katoliški Hrvatski. Radič je seveda sprejel ta predlog kot programno zahtevo ter krepko nadaljuje svoje očitke, da drugi parcelirajo državo.

+ Daskalov o bolgarsko - jugoslovenskih odnosih. Na svojem potu v Prago se je bivši bolgarski minister Rajko Daskalov, novoimenovani bolgarski poslanik za Prago, mudil v Beogradu in podal uredniku «Vremena» nekaj izjav o jugoslovensko-bolgarskih odnosih in o akciji «make-donostvušjih». Med drugim je Daskalov izjavil: Radujem se, da smo na potu dobrega sporazuma. Tudi v vašem tisku so izostale v zadnjem času rekriminacije in sumnje o iskrenosti bolgarske vlade. Ta preokret me navdaja z upanjem, da bosta tudi obe vladi storili vse, da pride do iskrenega sporazuma in da se omogoči prijateljsko sožitje med obema narodoma. Bolgarska vlada je trdno odločena, da odstrani vse destruktivne elemente, ki bi skušali motiti dobro razmerje med obema državama. Mi smo že storili potrebne korake, da odstranimo njihovo škodljivo akcijo in ko se nova srbsko - bolgarska komisija sestane v Sofiji, da nadaljuje v Nišu započeta pogajanja, bo velik del posla opravljen v korist obeh narodov. — Pred svojim odhodom je Daskalov pozdravil vse svoje prijatelje, ki so sodelovali pri plemenitem delu za zблиžanje Bolgarije in Jugoslavije.

Prosveta

Ljubljanska drama.
Sreda, 9.: Shakespearejeva komedija «Kar hočete». D.
Četrtek, 10.: «Ugrabljen Sabince». Izv. Petek, 11.: «Idijot». E.
Sobota, 12.: Zaprti.
Nedelja, 13.: Shakespearejeva komedija «Kar hočete». Izv.
Ponedeljek, 14.: «Črešnjev vrt». B.

Ljubljanska opera.
Sreda, 9.: Prva operna delavska predstava po znižanih cenah «Čarostrelec». Začetek ob polosmihi zvečer. Izv.
Četrtek, 10.: «Rigoletto». Izv.
Petek, 11.: «Janko in Metka». A.
Mariborsko gledališče.
Četrtek, 10.: «Škrjančkov gaj». Izv. Kuponi.
Sobota, 12.: «Zvesti tovariš». Izv. Premiera.

Mariborsko gledališče. Pri sinočnji predstavi «Ubičajca» je dobil g. Bratina krasen lovorjavec venec, kar je sprejelo občinstvo z burnim aplavzom. O lepi predstavi in umetniškem podajanju g. Bratina ter ostalih igralcev, ki jih je občinstvo tudi sinoči nagradilo z izredno obilnim ploskanjem, bomo prinesli obširnejše poročilo v prilogi. — Za soboto pa pripravlja gledališče novo lepo presenečenje s premiero Kalmanove opere «Zvesti tovariš». Ta opereta je danes po svoji vsebini najbolj aktualna. Marsikdo bo zrl v tej opereti mnogo svojih doživljanjv iz časa med vojno in po vojni. Vsebinska je lepa, resna, polna nežnih čustev, materinske in sestrske ljubavi z nad vse lepo harmonijo Kalmanove glasbe, ki se približuje operni glasbi.

Vokalni koncert v Zagrebu. Zagrebško pevsko društvo «Svoboda» je 3. t. m. pod vodstvom kapelnika Matza priredilo vokalni koncert na katerem so se izvajale skladbe Lisinskega, Zganca, Zirovnika, Matza, Lhotke, Dobroniča in Mokranjca. Na priveditvi je nastopil tudi mladi godalni kvartet, ki je izvajal neko delo čelista Tkaličja, napisano že pred dvajsetimi leti. Koncert je uspel izvrstno.

USPOSOBLJENOSTNI IZPITI V LJUBLJANI.

so se vršili pod predsedstvom ravnatelja Antona Doklerja v času od 27. aprila do 7. maja. Izpit so napravili:

1.) za meščanske šole: Anton Gašpari (I.) z odliko; Ludovik Mikolič (II.); Josip Zabkar (III.) z odliko; S. Magdalena Plevel (I.)

2.) za ljudske šole: Anton Beg, Branc Bevc, Franc Burdian, Janez Debeljak, Anton Habič, Rudolf Klopčič, Janko Kokotec, Josip Kristen, Leopold Likar, Avgust Lulik, Martin Marič, Julij Novak, Venceslav Perko, Miroslav Počkaj, Stanko Praprotnik, Niko Prestor, Franc Rebolj, Franjo Rojčak, Josip Trobej, Franc Vajd, Ladislav Venič, Rudolf Završnik, Miroslav Zor, Stanko Zagar; Josipina Beljan-Ruhfi, Milena Bertonec, Marija Čuk, Flora Dimnik, Gabrijela Divjak, Vera Divjak (z odliko), Marija Dolenc, Elvira Dolinar-Sittig, Emilija Dolinar-Marolt, Ljudmila Gabršek, Zlatka Gabršek, Marija Guna, Milena Karba, Ema Kastele, Pavla Kosmač, Felicita Labernik, Franč Lukan, S. Neja Ogulin, Milena Pehani, Berta Petrič, Mar. Pire (z odliko), Gizela Pišek-Kukman (z odliko), Josip. Podbregac, Bernarda Ritter-Stibrč, Krista Schuller (z odliko), Elza Ternovic, Jožefa Tomšič, Dolores Ukovič, Marija Verdis, Marta Verbovnik, Marija Vidmar, Pavla Weinberger, Evaldija Wršcher, Mihaela Znanec, Marija Zitko.

3.) dopolnilni izpit: Ernest Tirou (za srbohrvaščino).

4.) specialni izpit: iz francoščine: Leopoldina Merala; iz srbohrvaščine: Marija Flego, Adolf Radič; iz italijanshine: Franciška Sinkovec (z odliko). Reprobirani so bili: 1 za meščanske, 4 za ljudske šole, 1 pri specialnem izpitu. — 4 kandidataje so med izpitom odstopili.

Sokolstvo

Pešizlet Sokolske župe Ljubljana I. na Turjak se vrši, kakor že objavljeno, jutri 10. maja. Zeleti je čim največje udeležbe in sicer, kolikor le mogoče v kroju. Člani in članice tudi drugih sokolskih društev dobrodošli! Primeren prigrizek naj prinese vsak s seboj. Zbirališče Ljubljančanov ob 7. zjutraj pred glavnim kolodvorom.

Sokolsko društvo na Viču priredi v nedeljo 13. t. m. celodnevni društveni izlet na Sv. Jošta pri Kranju, na katerega so vabljeni tudi člani drugih sokolskih društev. Vsi udeleženci izleta naj se do petke prijavijo br. Merčunu na Viču, da prejmejo legitimacije za polovično vožnjo in se jim naznani, čas in kraj odhoda.

Mariborska sokolska župa ima jutri ob pol 10. v Narodnem domu ustanovni sestanek razširjenega prosvetnega odseka. K udeležbi se prosijo vsi bratje, ki bi bili voljni sodelovati pri delu odseka na ta ali oni način, zlasti s predavanji.

Sport

Pomladanske konjske dirke v Mariboru so se ob obilni udeležbi občinstva in dirkalnih konjev otvorile v nedeljo. Pri dvovprezni amaterski dirki na 3000 m je postavil g. Filipič z Lisetto in Silvijo v času 1:38.3 nov jugoslovanski rekord. Dirke se nadaljujejo jutri in v nedeljo.

Statetni teki v Zagrebu prošle nedelje. Kot pričetek proslave svoje 20letnice je Hašk v nedeljo priredil tri stafetne teke, ki so bili prvotno določeni za soboto. Pri stafeti 4 × 50 m juniorjev je dospel kot prva Hašk v 26.4, kar znači nov rekord v tej stafeti. Tudi v stafeti 4 × 100 m in v olimpijski stafeti so zmagali Haškovi, in sicer v prvi s 47 sek., v drugi pa s 3:48.4. V prvi je bil dosežen dosedanji jugoslovanski rekord, v drugi pa postavljen nov, izredno ugoden rekord. Pri stafeti 4 × 100 m in v olimpijski stafeti so teki tudi člani ljubljanskega Primorja, ki so dosegli v obeh stafetah drugo mesto.

Wacker v Splitu. V ponedeljek se je vršila v Splitu revanžna tekma med Wackrom iz Münchena in splitskim Hajdukom. Tekma je kakor nedeljska, o kateri smo že poročali, ostala neodločena z 0 : 0. Igra je bila zelo napeta. Sodnik je izključil dva igralca Wackra; pri gostih se je odlikovala zlasti obramba. Prihodnje nedeljo igra Wacker v Zagrebu revanžno tekmo z Gradanskim.

Celovski nogometni v Ljubljani. Celovski Atletiksport-Club (KAC.) igra na praznik 10. t. m. v Ljubljani nogometno tekmo proti Iliriji. KAC. je bil do lanske jeseni edini prvorazredni klub v Celovcu ter je kot tak tudi pred vojno edini zastopal Celovec v mednarodnih in medmestnih tekmah. Koroško reprezentančno moštvo, ki je doseglo v poslednjem času opetovano zmagovite rezultate proti reprezentantem Graza, Salzburgske in Tirolske, je sestavljeno večinoma iz igralcev KAC. Ilirija je igrala z njim pred vojno več tekem, med drugimi tudi eno v Celovcu z rezultatom 2 : 1. Od zadnjih uspehov KAC. je omeniti zlasti zmago 2 : 0 nad T. u. SV. München v. 1860, ki je gostoval v Ljubljani v Vel. noči. — Predprodaja vstopnic se vrši od danes popoldne naprej v trgovini J. Gorrec, Dumajska cesta. Istotam se dobijo oblačne proste karte. Znižane članske in dijaške karte se izdajajo ednole v predprodaji.

Iz Ljubljanskega nogom. podsveza. (Službeno.) Za tekme 10. t. m. so dolo-

centi sledeči sodniki: LASK. v Svoboda (ob 10. uri igrišče Primorja) g. Jerala. — Slovan v Jadran (ob 17. uri igr. Primorja) g. Hus. — Ilirija II. : Krakovo (ob 15. uri igr. Ilirije) g. Hartman. — Ilirija : KAC., Celovec (ob 16.30 igr. Ilirije) g. Ochs. — Hermes : Ilirija rez. (ob 18. uri igr. Ilirije) g. Kepec. — Tekom meseca maja se bodo vršili v Ljubljani izpiti za nogometne sodnike. Opozarjajo se na to vsi sodniki, ki doslej niso mogli položiti izpita in event. drugi kandidati. Prijavitelj se je po določilih pravilnika Zbora nogom. sodnikov JNS. — Prvenstveno tekmo Hermes : Primorje 13. t. m. sodi g. Ochs. Tajnik. — Službojuči odborik pri prvenstvenih tekmah 10. t. m. je g. Mirko Kregelj, blagajno ima dopoldne LASK, popoldne Slovan. Tajnik II.

Plavalna sekcija S. K. Ilirije v Ljubljani ima danes ob 8. zvečer v sobi Sport ne zveze, Narodni dom, važen sestanek.

Hazena ljubljanske Ilirije bo igrala v nedeljo v Zagrebu proti Igralkam Haška. Ta ženski sport vživa med zagrebškimi občinstvom mnogo simpatij kar je pokazala zadnja tekma med Haškom in Concordijo. Ilirija nastopi v naslednji postavi: Cimperman, Bambič; Oman, Zupančič; Petrič II. Petrič I. Bloudek.

Odločitev v nogometnem prvenstvu Gradca je padla v nedeljo. Strum je porazil GAK. z 1 : 0 (1 : 0). Prvenstveni boj je prekoračil višek, sedaj pridejo še manj važne tekme. Z nedeljsko zmago je prišel Sturm na prvo mesto, ki mu ga ne bo mogel za to leto nihče več odvzeti.

Objave

*** Tombola Sokola I. v Ljubljani,** ki se vrši 13. maja, obeta nekaj posebnega. Dobitki so razstavljeni in lahko se reče, da so izbrani po okusu, po praktičnosti uporabljivosti in višini cene. Glavnih tombol je sedem v vrednosti od 3 do 12 tisoč dinarjev. Tombolski dobitki so razstavljeni v Prešernovi ulici pri tvrdki «Elita» - Drag. Gorup, činkovinski dobitki pa na Kongresnem trgu pri «Sušak in Co». Vseh činkovinov in kvaterno bo ca. 80. — Tablice se prodajajo po trafikah. Posebite po ugodni priliki vsi, ki Vas sreča išče in ljubi. S tem storite dobro sebi, koristite pa tudi prirejevalcu, ki potrebuje posebno letos dobre volje Vas vseh!

*** Poziv Orjune.** Dne 10. t. m. se vrši na Bledu slavnostno razvitje prvega praporja Orjune v Sloveniji. Dolžnost vsakega Orjunaša je, da pripomore po svoji moči k čim sijajnejšemu uspehu priveditve; zato pozivljamo vse člane in somišljenike, kakor tudi vse bližnje organizacije, da se priveditve udeležijo. Ljubljanski udeleženci se odpeljejo z godbo v četrtek ob 7. z glavnega kolodvora. Vse natančnejše informacije se dobe v pisarni podpisanege odbora. Zdravo! Oblastni Odbor Or. Ju. Na za Slovenijo.

*** Občni zbor Narodne galerije v Ljubljani** se vrši v sredo, dne 9. maja ob 17. uri v dvorani mestnega magistrata. Vsi člani društva vabljeni.

*** Zdravstveni odsek v Ljubljani** pozivlja medicine višjih semestrov, ki bi bili pripravljeni cepiti zoper kozze v zunanjih okrajih, da se priglaso pisмено ali pa ob uradnih urah osebno pri Zdravstvenem odseku, soba št. 44.

*** Akcija okrožnih zdravnikov v Sloveniji.** Vsi okrožni zdravniki so vabljeni na zaupni sestanek v nedeljo, dne 13. t. m. ob 15. uri v restavraciji «Zvezda» v Ljubljani. Bodimo solidarni v boju za svojo eksistenco!

*** Akademski agrarni klub «Njiva» v Ljubljani.** Ustanovni občni zbor akad. agrarnega kluba Njiva se vrši dne 10. t. m. ob pol 11. uri v zbornici univerze. Pripravljani odbor.

*** Sokolsko društvo Kor. Bela-Javornik** priredi dne 10. maja ob 15. uri v restavraciji g. Možine «Pod Stolom» v Mostah koncert. Po koncertu se vrši istotani družabni večer združen s plesom. Sokolstvo naklonjeno občinstvo vabljeno.

*** Poučni ogled vrta** pri g. nadvstev. Bukovcu na Gruberjevem nabrežju št 14. priredi svojim članom «Sadiarsko in vrtnarsko društvo» danes, dne 9. t. m. Zbirališče pri Karloškem mostu ob 5. popoldne. Dobrodošli tudi prijatelji vrtnarstva, zlasti ljubitelji cvetlic.

*** Zveza nižjih nastavljenecv denarnih zavodov** itd. vabi vse člane, da se udeležijo pogreba našega člana Antona Sterniša, skontista Kranjske hranilnice, ki se vrši v četrtek 10. t. m. ob 14. uri iz Hranilnične ceste št. 11 k Sv. Križu. — Predsedstvo.

*** Palčki v Laškem.** Z ozirom na nepričakovano izredno oduševljenje, naval in priznanje, ki ga žanje mladinska igra «V kraljestvu palčkov» tako od strani domačega kot izvenlaškega občinstva, se vzporiz ista še enkrat, t. j. četrtilič in zadnjič, in sicer jutri dne 10. t. m. ob 4.45 pop. (po vlaku iz Celja) pri znižani cenah. Tokratna predstava je zlasti namenjena ubožnim solarjem. Predprodaja vstopnic v trgovini Osolin.

*** Kmetijski pouk po deželi:** Oddelek za kmetijstvo priredi na Kranjskem naslednja strokova predavanja in sicer: Na Vnebohod dne 10. maja: V Dvorski vasi o gnojenju z umetnim in hlevskim gnojem (predavatelj ekon. Sustič), v Poljanah, o rejli bikov in telic za plemo ter o sadjarstvu (predavatelj ekon. Kafol). V nedeljo, dne 13. maja: V Kočevju o kmetijstvu z ozirom na živinorejo ter o kmetijski organizaciji (predavatelj ekon. Gregorc). V Temenici, o poljedelstvu in živinoreji (pred. ekon. Jereb).

Domače vesti

*** Prvi novinarski dan v Beogradu.** Sindikat beograjskih novinarjev je s sodelovanjem beograjskih gospodov priredil novinarski dan v korist fonda novinarskega sindikata. Sodelovala je tudi muzika kraljeve garde. Uspeh je bil popoln. Ob koncertu na Terazijah so gospodične nabirale prispevke za fond. V dveh urah, kolikor časa je trajal koncert, se je nabralo nad 25.000 dinarjev. Zvečer je bila soareja, katere se je razen novinarjev udeležilo veliko število uglednega občinstva: ministrov, diplomatov, politikov, umetnikov in književnikov. Med udeleženci je bil tudi najstarejši beograjski novinar dr. Vladan Gornjević. Pri koncertu so sodelovali znani umetniki in umetnice. Prvi novinarski dan v Beogradu je bila v vsakem pogledu lepa prireditelja.

*** Proforski honorarji se izplačajo.** Kakor poročajo iz Beograda, je glavna kontrola odobrila kredit v znesku 2.000.000 dinarjev za izplačilo nagrade honorarnim nastavljenim srednjih ter strokovnih šol. Za izplačilo honorarnim nastavljenim ljudskih šol je bil odobren kredit 850.000 dinarjev, za izplačilo učiteljskih pokojnin pa 75.000 dinarjev.

*** Prometna konferenca v Sarajevu.** Dne 4. t. m. je bila v Sarajevu zaključena važna prometna konferenca, katere so se udeležili delegati prometnega ministrstva, ministrstva pošte in brzojava, delegati poštne direktije iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Novega Sada, Splita in Sarajeva, delegati oblastnih železniških direktij iz Beograda, Zagreba, Subotice, Ljubljane in Sarajeva ter delegati uprave železnice iz Belišča in Drvara. Konferenca je razpravljala o voznem redu za prevoz potnikov in pošte, o kompoziciji vozov, železniških zvez in o ostalih važnih železniških vprašanjih. Rešena so bila tudi vprašanja, tičeča se uvedbe novega voznega reda, ki stopi v veljavo dne 1. junija. Konferenca je ukrenila tudi vse potrebno, da se čim bolj odstranijo razni nedostatk, ki ovirajo naš promet.

*** Orjuna in veslebska omladina.** Beograjsko «Vreme» poroča iz Zemuna, da je prišlo v nedeljo večer do ostrega spopada med Orjuno in srbsko nacionalno omladino. Pri tej priliki so bile vržene tudi bombe. Žrtv ni. Policija je intervenirala.

*** Lastništvo dnevnika «Preporod»** je prešlo v roke dosedanjega direktorja lista Pavla Jurišiča.

*** Šibenik v strahu.** Iz Šibenika poročajo, da se tamkaj že teden dni pojavljajo potresni sunki, sedaj močnejši, sedaj slabjši. Navadno se pojavljajo močnejši ponoči. Med prebivalstvom je nastala panika in mnogi prenočujejo pod milim nebom v strahu, da se utegnejo zrušiti hiše. Mnogi so od strahu zboleli, drugi napravili testament. Strah je tem večji, ker je nekdo prorokoval, da se bo Šibenik pogreznil v zemljo. Tudi v šibeniški okolici so čutili potres, ki pa doslej ni napravil znatne škode.

*** Črnogorski emigrant Plamenac izgnan iz Amerike.** Beograjsko ministrstvo za zunanje zadeve je prejelo obvestilo, da so Zedinjene ameriške države izgnale Jovana Plamenaca, bivšega predsednika črnogorske vlade. Plamenac je bil, kakor znano, izgnan tudi iz Italije, odkoder se je podal v Ameriko.

*** Josip Brezigar †.** Ko smo leta 1914 iz ribeberske improvizirane ječe po nočni vožnji prispeli na ljubljanski Grad smo se združili z onimi interniranci, ki so jih prignali isto noč iz Gorice. Vodili so nas v jatah na polurne izprehode po dvorišču. Seveda smo se radovedno ogledovali. Med goriskim pristrastkom je bil star mož, ki je hodil sem in tja očividno čisto miren. Bil je to stari Brezigar, ki smo ga pokopali včeraj. Med tem ko so se drugi interniranci vznemirjali in prihajali v svoji nervoznosti do nepotrebnih preprirov, bil nam je na dvorišču in v sobi oče Brezigar simbol pomirjenja. ki se je le malokdaj nasmehnil in ni izgubljaj nepotrebnih besed. Kako pa je začudeno pogledal mladega jutra, ko je v sobo, podprto s potresnim tranovjem, prikorakal nov prirastek («subokas»). Med drugimi člani prirastka je spoznal Brezigarja tudi svojega sina Milka, ki so ga pripeljali z Dunaja. In tako sta se odslej sprehajala po dvorišču dva Brezigarja. Zdelo se nam je, da je aretacija sina precej v zvezi z mojo, a oče Brezigar mi ni zameril. Bil je eden onih tihih junakov, ki tvorijo pravo moč domovine. G. Z. — Pogreb pokojnega g. Brezigarja se je vršil včeraj popoldne ob mnogoštevilni udeležbi. Med žalnim spremstvom smo opazili bivša ministra dr. Jerjava in dr. Kramerja, prvega državnika dr. Domenika, mnogo stanskih tovarišev pokojnika z ravnateljem Dimnikom, številne primorske rojake ter zastopnice narodnega žensstva. Oddelak skautov je nosil pred krsto lepe vence. Truplo so položili pri sv. Križu k večnemu počitku.

*** Smrtna kosa.** V Celju je umrl včeraj po kratkem in težkem trpljenju g. Ivan K v a c, nadužitelj v Šmartnem v Rožni dolini, star 50 let. Pokojnik je bil zvest narodnjak in vzoren učitelj. Zapustil je 4 otroke. Pogreb se bo vršil v četrtek dne 10. maja ob 3. uri popoldne v Šmartnem na odatno pokopališče. — V Metliki so pokopali v ponedeljek ob veliki

udeležbi občinstva splošno priljubljeno, vrlo narodno ženo, gospo Karolino Fu x mater ljubljanskega magistratnega tajnika g. dr. Rika Fu x a. — V ponedeljek je umrla v Ljubljani gđd. Mary K a n o b e l j, uradnica Južne železnice, ki je pokopljena danes ob 14. uri, v Cirkovcah na Dravskem polju pa včeraj jutraj gđd. Pe p c a D e b e n a k, koje pogreb bo jutri. Blag jim spomin!

*** Prijatelj dijaštva v Ljubljani.** Te dni se je mudil v Ljubljani zastopnik evropske studentske podporne organizacije g. Ray H. Legate, kot njen reprezentativni komisar za Jugoslavijo, Bolgarijo, Rumunijo in Madžarsko. Ob tej priliki je posejil tudi «Centralno tajništvo», reprezentanco naprednega dijaštva iz Slovenije in v krogu društvenih funkcionarjev, zastopnikov akad. društva «Jadrana» in Primorcev zbiral podatke o naših ekonomskih in kulturnih prilikah ter o stanju ljubljanske univerze. Informacije, ki so jih g. Ray Legate dajali naši akademiki, je požrtvovalno tolnačila lektorica angleščine na ljubljanski univerzi ga. Copeland. Prav posebno se je g. komisar zanimal za slovenske akademike iz Julijske Krajine. Navzoča tovariša-Primorca sta mu o tem izbrpno poročala. Naši akademiki so navezali stike z mednarodno dijaško organizacijo in v g. komisaru našli vnetega zagovornika. G. komisar je poudarjal, da je po združitvi vsega naprednega dijaštva v Sloveniji treba preiti na ustvarjanje stalne reprezentance dijaštva Jugoslavije, kakršno smo na vseslovenskem akademskem kongresu v Pragi leta 1922 prav težko pogrešali. G. delegat je naše dijaštvo povabil tudi na mednarodni kongres podpornih dijaških organizacij, ki se bo vršil dne 14. junija v madžarskem mestu Párad. Tu bodo delegati 30 držav razpravljali o vseh dijaških življenjske se tičečih zadevah.

*** Dodatek k stanovanjskemu pravilniku.** Nova ministrska naredba, ki vsebuje dodatek k stanovanjskemu pravilniku izide te dni v založbi Tiskovne zadruga, na kar opozarjamo interese. *** Gradbeno gibanje v Ljubljani.** Mestni magistrat ljubljanski je na svoji zadnji gremialni seji podelil Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev gradbeno dovoljenje za projektirano uradno poslopje ob Miklošičevi cesti, nasproti Justični palači. Kakor znano, je zavarovalni zavod nameraval na tamkajšnjem obsežnem stavbišču zgraditi monumentalno poslopje, okrožni urad v Zagrebu pa je že pričeta gradbena dela ustavil. Sedaj se bo zidalo po novih načrtih le dvonadstropno poslopje na južnem delu stavbene parcele. Ob Erjavčevi cesti gradi profesor Pavel Pollak enonadstropno stanovanjsko hišo, ob Cesti na Rožnik pa g. I. Čepon gospodarsko poslopje. Ljubljanski kreditni banki se je za njeno palačo ob Dunajski cesti podelilo uporabno dovoljenje, istotako prof. dr. Nachtigala za vilo na Mirju, tvrdki Tönnies za novo hišo v Pražakovi ulici, trgovcu Tomažu Mencingerju pa za hišo ob Sv. Petra cesti.

*** Epilog k smrtni obsodbi pred poroto v Celju.** Pri zadnjem porotnem zasedanju v Celju je bil na smrt obsojen Fr. Stergar, posestnik v Slogonskem, ker je umoril svoje lastno mater ter jo vrzel v vodnjak. Pri razpravi sta bila zaslišana tudi zakonska Franc in Marija Gerlovič ter hčerka Marija Stergar, ki se je kmalu po umoru poročila z morilcem Stergarjem. Kot priče so pod prisego krivo izpovedale v več važnih okoliščinah, vsled česar so bili dne 5. maja pred celjskim okrožnim sodiščem obsojeni Fran Gerlovič na 8 mesecev, Marija Gerlovič na 3 mesece in Marija Stergar na 6 tednov težke ječe. Razprava je trajala zaradi obširnega materiala ves dan.

*** Filmska industrija v Sloveniji.** Kakor nam poročajo iz Ptuj, namerava lastnik ptujskega kina g. Mihael Murko ustanoviti v Celju ali Mariboru domačo filmsko industrijo pod imenom «Monopolski filmski zavod Triglav». *** Kmetijski tečaj za vojake.** Kmetijsko ministrstvo je v sporazumu z vojni ministrom odredilo, da se uvedejo za vojake kmetijski tečaji. Prvi tak tečaj se je otvoril za vojake v Beogradu. Vrše se predavanja o živinorej, vinogradarstvu in kmetijstvu.

*** Pekovski pomočniki v Mariboru** se nahajajo v mezdnem gibanju. Nedavno so delodajalcem predložili zahtevo, da se jim plače primerno zvišajo. Pogajanja so imela deloma uspeh. Le največje trdke zahtevi pomočnikov doslej niso ugodile. Pomočniki pri Scherbaumu, Strausgütlu in Robavsu so vsled tega stopili v štrajk. V ostalih pekarnah se dela.

*** Obnova procesa proti kapetanu Stenzlu.** Stol sedmorice v Zagrebu je razveljavil oprotitno razsodbo sodnega stola v Osijeku proti bivšemu žandarmerijskemu kapetanu Vladimiru Stenzlu ki je bil obtožen, da je v dobi svetovne vojne trpinčil Srbe v Sienu. Proti Stenzlu je odrejena nova obravnava pred sodnim stolom v Osijeku.

*** Ogorčenje pred mariborsko carinaro.** Lepo modrooko Beograjkanko I. I. so pred kratkim zasačili v Mariboru pri poskusu tihotapstva denarja. Carinski uradniki so ji po predpisih zaplenili 70 tisoč dinarjev in napravili protokol. Modrooka devojka pa je hotela pred upravnika, od katerega je odločno zahtevala vrnitev lepe vsote denarja. Ko ji opravniki razložili, da je z njenega stališča sicer umiliva želja, toda nemogoča po za-

konih, se je deklica na carinarnici močno razhudila oče: «Bom te videla! Jas doblim denar nazaj, kajti moj oče je radikal in tudi vsi bratje, Pašič pa je naš rojak, pa bi mi vi denar zaplenili!»

*** Drobne vesti.** Na glavnem kolodvoru v Ljubljani je bila aretirana 17 let stara Julijana Vrabčič iz Huderij pri Trebnjem, pri kateri so našli kriminalni organi blaga in denarja v vrednosti 20.500 kron, kar je vse ukradla v Huderijih ter se s plenom pripeljala v Ljubljano. — Na kolodvoru v Dravljah sta prošli petek dva vajenca iz Ljubljane kradla medenino in odšla z njo proti Ljubljani. Neki čuvaj, ki je mlada zmoviča opazoval, je o tatvini telefonično obvestil polietje v Šiški, ki je vajenca v Šiški prijel in spravila pod ključ. Medenina je bila vredna nad 10.000 kron.

*** Napad.** G. Jakob Studen, čevljarški pomočnik v Sebenju pri Trliču, nam z ozirom na našo notico z dne 4. maja pod gori navedenim naslovom izjavlja, da ni on v nobeni zvezi z napadom na tesarkega pomočnika Janeza Urbanca in da je prvi napadalec že znan orožnikom in je tudi dejanje priznal.

*** Težka nadloga v pirotškem okraju.** V dne 1. in 2. maja je v celem pirotškem okraju pihal močan veter, ki je dovajal ogromne roje golubaških komarjev, ki napadajo živino, katere po kratkotrajni boleznj pogine. V srezo Babušnik je vsled pika teh komarjev poginilo že izredno veliko število govedi. Ljudje si ne vedo pomagati. Škoda je ogromna in tembolj občutljiva, ker je v pirotškem okrožju itak veliko pomanjkanje živine.

*** Motociklist ponesrečil.** Neki častnik ljubljanske garnizije se je vozil na motociklu s svojim služabnikom. Vseled nepredvidnosti je motocikelj zavozil v brzjavni drog. Častnik je bil težko poškodovan ter so nezavestnega prenesli v bolnico. Njegov služabnik pa je ostal nepoškodovan.

*** V preiskovalnem zaporu umrl.** V preiskovalnem zaporu je predvčerajšnjem v Zagrebu umrl invalid Mate Tkalčič. Kakor smo svojedobno poročali, je Tkalčič meseca marca letos v Koprivnici zaklal svojo ženo in njenega dvanajstletnega sina ter dva dni pozneje v Zagrebu v uradu ustrelil vladnega tajnika Cvitaša. Državno pravdnštvo je proti Tkalčiču dvignilo obtožbo zaradi trojne umora in požiha in je bila glavna obravnava že razpisana. Tkalčič je podlegel jetiki.

*** Tatvina na železnici.** Ko je v soboto ob pol dveh popoldne vozil tovorni vlak iz Laz proti Zalogu, so se spazili v vlak trije moški, ki so med vožnjo zmetali iz vlaka tri bale raznega blaga za obledo. Ko so spremljevalci vlaka to opazili, so hoteli vlak ustaviti. Tavo vi pa so poskakali iz vlaka in pobegnili v bližnji gozd.

*** Velika tatvina v Balkanski banki.** V prostorih «Balkanske banke» v Zagrebu je bila predvčerajšnjem izvršena velika tatvina. Ko je blagajnik omenjene banke odšel odposlanec banke R. Sever d. d. v treh zavojih 300.000 Din, sta na zagonetem načinu izginila dva zavoja, predno jih je prevzel in prešel odposlanec banke R. Sever. Policija je takoj uvedla preiskavo. Sumljiva oseba, ki je najbrže izvršila tatvino, je bila aretirana včeraj v Mariboru.

*** Čevlji domačih tovarni Peter Kozina & Co. z znanko «Peko»** so najboljši in najcenejši. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

LISTNICA UREDNIŠTVA.
G. Ciril Havliček, poštar v Rečici ob Paki. Potrjujemo Vam, da niste v nobeni zvezi s člankom o uboju v Šmartnem ob Paki, priobčenem dne 3. maja v «Jutru».

Zrgovska tvrdka v Sloveniji
bi rada vložila del svojega kapitala
v Jugoslaviji zelo potrebno najbolj dobičkanosno industrijo
in išče od skušnih modrih strokovnjakov za od njih nasvetovano podjetje vsa detajlna pojasnila: kakšne stroje in naprave, kakšne surovine, kolik obrat in kapital je potreben, oziroma proračun za poljetje in dohodke. Tvrdka ima svoje prostore poleg kolodvora, kjer bi bila tudi velika vodna moč na razpolago, v mestu z gozdnato okolico. Konvencijentni ponudnik se sprejme tudi kot vodja podjetja. Ponudbe pod: «Industrija 767832» na upravo tega lista.

KMETOVALCI
pokladajte živini pristne
LANENE TROPINE
ki vsebujejo trikrat toliko beljakovine in dvakrat toliko maščobe, kakor pšenični otrobi.
Dobe se pri: 779
OLJARNA MEDVODE
Medić, Rahovec & Zankl,
družba z o. z. v Ljubljani.

Gospodarstvo

TRŽNA POROČILA.

Novosadska blagovna borza (8. t. m.): baška pšenica duplikat kasa 2 vagona 445, rž en vagon 370, ječmen ponudba 305, oves povpraševanje 280, ponudba 290, banatski en vagon 280, baški oves ab Subotica en vagon 290, baška koruza 11 vagonov 247.50 — 250, 2 odst. defektna 2 vagona 255, duplikat kasa 2 vagona 250, za maj 5 vagonov 250, baška pšenična moka «0» ponudba 655, «7» brez vreč en vagon 443.75, otrobi en vagon 155.

Mariborski trg (1. t. m.) Cene: goveje meso I. 22.50 — 24, II. 22 — 22.50, III. 21, teletina I. 24, II. 23, svinjsko meso 35 — 40, sala 43, slanina 38 — 75, mast 40 — 45, prekajeno meso 47 — 50, konjsko meso I. 12, II. 10, 1 komad konjske kože 175, mleko 4.50, surovo maslo 56, beli kruh (kg) 7.50, črni kruh (kg) 6.50, kava I. 80, II. 45, pražena kava I. 80, II. 55, pšenična moka «0» 8, «1» 7.50, «4» 6.75, «6» 6.25, 1 q sladkega sena 175 — 215, 1 q ovsene slame 150, 1 m³ trdih drv 170, 1 m³ melikih 110.

Zagrebski žitni trg (7. t. m.) Postavno baška, odnosno vojvodinska postaja notirajo: pšenica 450 — 460, koruza žolta 260 — 270, bela 295 — 300, defektna 170 — 250, rž 370 — 380, ječmen za pivovarne 325 — 340, za krmo 300 — 310, oves 280 — 300, fižol pisani 500 — 650, beli 450 — 500, pšenična moka «0» 675 — 700, «2» 650 — 675, «4» 625 — 650, za krmo 200 — 230, ržena 515 — 530, otrobi drobi 160 — 175, debeli 250. Tendence mirna, nelzpremenjena.

Dunajski živinski sejem (7. t. m.) Dogon 2602 glav; od tega 284 iz Jugoslavije, 854 iz Avstrije, 1281 iz Madžarske, 131 iz Češkoslovske in 52 iz Rumunije. Cene so narasle za 1000 — 1500 Ka pri kg in so bile za kg žive teže: voli 11.500 — 19.000, bikli in krave 11.500 — 17.000, drobnica 6500 — 11.500, teleta 17.000 — 28.000, svinje 26 do 30 tisoč.

DOBAVE.

Prodaja bukovih drv. Pri Direkciji šum v Vinkovcih se proda 22. t. m. ob 11. dop. na javni licitaciji 33.292 m³ izgotovljenih bukovih drv.

Dobava rešetkinih palic za lokomotive. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se vrši 23. t. m. ofertalna licitacija glede dobave 1340 rešetkinih palic za lokomotive.

Dobava inventarskih stvari. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se vrši 22. t. m. ponovna licitacija glede dobave raznih inventarskih stvari (torbe za konduktarje, signalne piščalke, kondukterski ključ, škatlje itd.).

Dobava vložkov za kretniške in signalne svetiljke. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se vrši 22. t. m. ob 11. dop. ofertalna licitacija glede dobave 1000 komadov vložkov za kretniške in 1000 komadov vložkov za signalne svetiljke.

(Predmetni oglasit so v trgovski in obrtniški zbornici na vpogled.)

— Proti povšanju obrestne mere pri Narodni banki. Udruženje bank v Beogradu je izročilo Narodni banki spomenico, v kateri zahteva, da se naj absolutno ne spremeni obrestna mera, češ, da bi se s povikanjem obrestne mere samo še poosttrila današnja denarna kriza. — Obtok bankovcev Narodne banke SHS se je od 22. do 30. aprila povečal za 38.917.860 na 5.459.172.760 Din. — Beograjski veliki sejem. Iz Beograda poročajo, da se bo vršil te dni sestanek zastopnikov gospodarskih krogov, ki se bodo posvetovali o načrtu osnovanja stalnega industrijskega velikega sejma v Beogradu.

— Naša trgovina preko Soluna. Prošli teden je iz naše države prispelo v Solun: 1 vagon turščice, 4 vagoni sofa, 15 vagonov desk, 27 sodov masla, 18 vagonov konj, 1 vagon volov, 5 vagonov fižola, 1 vagon vrvarskih izdelkov, 62 zabojev opija, 2 vagona usnja.

— V zadrudni register se je vpisala Splošna delavska gospodarska zadruga «Delavski dom», r. z. z o. z. v Zagorju. — Ponarejeni, odnosno amortizirani italijanski «vaglia» čeki krožijo v Zagrebu. Dva taka čeka v skupnem znesku 152.000 lir sta bila prodana pri dveh zagrebskih bankah. Banki sta poslali čeka na vnovčenje v Italijo, odkoder sta pa dobili obvestitev, da se ta čeka ne moreta honorirati. Zato so zagreške banke sklenile, da vaglia-čekov ne bodo več izplačevale.

— Polom dunajske tvornice perila. Z Dunaja poročajo, da se je tvornica perila Jilich-Polster-Schöbl proglašila za insolventno s pasivami 5 milijard Ka. — Dve insolventi v Madžarski. Iz Budimpešte poročajo: Tukajšnja tvrdka Pollak in Herzog se je proglašila za insolventno s pasivami 800 milijonov Km. Isto je storila segodinska firma 8. Eisenstädter & Cie. s pasivami 500 milijonov madž. kron.

Domače borze

8. maja.
Zagreb, devize: Dunaj 0.13275 — 0.13375, Berlin 0.265 — 0.275, Budimpešta 1.80 — 1.85, Bukarešta 45.50 — 46.25, Milan 462 — 464, London 440 — 441, Newyork ček 94 — 94.75, Pariz 630 — 634, Praga 282.50 — 283.50, Švica 1715 — 1725, Varšava 0.20, valute: dolar 93 — 93.50, češke krone 275 — 277, elektri: Ljub. kredtna 108 — 110, Praštredona 1020 — 1025, Trbovlje 1030 — 1075.
Beograd, devize: Pariz 634 — 634.50, London 439 — 439.50, Milan 463.50 — 465, Zeneva 1715 — 1720, Newyork 94.5 — 94.75, Berlin 0.26 — 0.27, Praga 288.5 — 284, Solun 120, Dunaj 0.1331 — 0.1333, Pešta 1.84 — 1.87, Sofija 72, Bukarešt 46 — 46.50, valute: franki 630 — 632, Švic. franki 1695 — 1705, dolar 93.25 — 93.75, leji 46.25 — 46.50.
Inozemske borze na prvi strani.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra»
Odgovorni urednik Pr. Brozovič
Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani

Vremensko poročilo

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	764.7	17.8	sev. vah.	jasno	—
Ljubljana	14.	760.6	27.2	vzhod	—	—
Ljubljana	21.	761.4	20.2	—	—	—
Zagreb	7.	763.5	19.0	zapad	—	—
Beograd	7.	—	—	—	—	—
Dunaj	7.	762.5	16.0	brevzvetra	jasno	—
Praga	7.	762.0	16.0	jug. zap.	—	0.2
inmost	7.	762.6	18.0	brevzvetra	—	—

V Ljubljani barometer nižji, temper. visoka. Solnce vzhaja ob 4.35, zahaja ob 19.21

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša nepozabna hčerka oziroma sestrica

Pepca Debenak

danes dne 8. maja ob 2. uri, po dolgi in mučni bolezni izdihnila svojo blago dušico.
Pogreb se vrši v četrtek, dne 10. maja iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.
Cirkovce na Dravskem polju, dne 8. maja 1923.
Anđi, Slavko, Betika Andrej in Jozefa Debenak
brata in sestrica. stariši.

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša nadvse ljubljena hčerka in sestra, gospodična

MARY KANOBELJ

uradnica juž. žel.
v ponedeljek dne 7. majnika 1923 po dolgi in mukopolni bolezni ob 11. uri zvečer mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb drage pokojnice bo v sredo, dne 9. maja, ob 14. uri popoldne iz hiše žalosti, Poljanska cesta št. 15, na pokopališče k Sv. Križu.
Bodi ji zemljica lahka.
V Ljubljani, dne 8. maja 1923.
Žalujoči ostali starši, brata in sestra.

„Krvavi kardinal“

Zgodovinski roman

XXI.

Dva druga premaganca.

Niš zanimivega nimamo poročati o Rascassu in Corignanu ter o njihnih prigodah v Fleuryju, odkar je Trencavel opozoril zarotnike. Rascasse je videl tudi prihod dragoncer, videl je pobjeg zarotnikov in je seveda docela razumel, da je vse končano.

«Pojdiva!» je rekel Corignanu. Corignan ostane ves v začudenju. «Razumel sem vas popreje tako, da morava nekemu pristopiti, ali kardinalu, ali pa vojvodi anžovinskemu, komurkoli . . . Prišla sva vendar, da se posvetiva . . .»

«No, mislite?» ga zafrkljivo vpraša Rascasse. «Seveda! To se pravi, da se razumeva! Mislim, da ni nikakor potrebno, da bi odšel tja v pace in gnul pod nadzorstvom patra Jožefa!»

«No, torej, posvetite se, kozel!» ga ježno nabruši Rascasse. «To bo prvič v vašem življenju in najbrže tudi zadnjičkrat. Pojdite torej v Fleury in povejte dragoncem: Gospodje, potrebno je, da se posvetim komurkoli . . . prosim torej, povejte mi, komu . . .»

In Rascasse se odpravi. Kapucin mu sledi. Tako jezditu dolgo časa in molk postaja že siten za Corignana, ki se kmalu oglasi:

«Nič drugega ne razumem, ko to, da še nikdar v življenju nisem bil tako strašno žejen, kakor sem danes!»

«No, torej, nažlempajte se do sitega in počite!» se surovo odreže Rascasse in vzpodbode svojega konja. Pa tudi Corignan mu sledi v galopu. Tako sta prišla do pariških vrat. Rascasse pogleda za seboj in zapazi uboega svojega psa Corignana I., ki je čeprav šantav vendar le dohajal jezdeca, četudi z največjo težavo, in je sedaj ves utrujen ter moli svoj jezik.

«Zbogom, boter!» nagovori Rascasse Corignana. «Midva se tukaj ločiva!»

«Prav! Toda čemu? Dva stara prijatelja, kakor sva midva . . . In pa, Rascasse, kaj niste rekli: Posvetiti se hočem . . . Evo, jaz se posvečam vam!»

«Je že prav! Ker nimate beliča za pijačo in jedajo in ker mislite, da sem jaz petičen!»

«Pa če je tudi tako?» vpraša Corignan z brezobzirnostjo obupanca. «Vi ste zakrivilili vse naše nesreče. Zvabili ste me v Fleury, pod pretvezo, da bova zopet kaj zaslužila in obrnila najino srečo, ki nam je bila po-

kazala hrbet. In potem kar naenkrat: Sedaj pa pojdiva odtd! In sedaj dostavljate: Ločiva se. To je nesramno! Gladen sem, žejen, utrujen. Tem slabeje. Posvečam se vam, to se pravi, pri vas bom spal in jedel in pil. Koliko imate skritega v svoji hišici, boter?»

«Okrog stiri sto skudov!» odgovori Rascasse žalostno.

«Izborno! Laudate Dominus omnes gentes! Stiri sto čukov! Šest mesecev brezskrbnega življenja za oba! Posvetimo jih našim ubogim griom in trebohom, dobri moj mali Rascassi!»

«Da, toda ti skudi so v moji hiši!» pravi Rascasse žalostno.

«Sijajno, pojdiva torej v vašo hišo!»

Rascasse žalostno vzdihne in pravi: «Corignan, vidite li tega-le psa?»

«To prokleto ščene? . . . Je li še vedno tukaj?»

«Corignan I. . . seveda, kje pa naj bo? Ko sem odšel z doma, sem zaprl vrata s ključem. In vendar je Corignan I. priteknel za menoj in me izvohal! . . . Zelo inteligenčen pes je, priznam to! Kljub temu pa njegova inteligenca ne zadostuje, da bi mogel sam odpreti ključavnico in vrata. Razumete li sedaj?»

«Prav nič!» pravi Corignan, vendar se mu že svita žalostna istina. «Ne razumete? No, saj sem si mi-

slili, da ste preveč nedolžni, da bi mogli razumeti. Vrata so mu bila torej odprta. Ker pa imam ključ v žepu, pomeni, da so vrata vdrla. Tri vrste ljudi poznam, ki znajo vdirati vrata, kadar gospodarja ni doma: Kapucini vaše sorte, tatovi in policija. Razumete li sedaj?»

«Ne!» vikne Corignan z energijo obupanca.

«Mislim, da mi to pot vrat ni razbil kapucin, niti tat, ker tega ne bi storil pri belem dnevu. Najbrže torej policija. Jaz pa sem mnenja, da je boljše, če rešim svojo kožo. Če ostaneva skupaj, naju kmalu zapazijo in hop, imeli naju bodo! Zbogom, boter! Če me ne najdejo, vam to že sporočim, pa me boste potem lahko obiskali.»

«Kuga nad tebe, prokleti zvodnik! . . . Naj bi te napadla mrzlica! . . . Presneti komar! . . .» kolne Corignan za odhajajočim Rascassom.

XLII.

Kriza.

Trencavel je nemirno sledil Verdieru. Kmalu sta bila pri «Lepi železariki».

Pri vstopu zagledata gospodično Rozo Houdartovo, ki v svoji navadni mirnosti nadzira obrat. Trencavel se takoj spomni čudnega priznanja Mau-

luysovega. Zato posebno lepo pozdravi mladenko, in tako, da je tudi ona opazila izrednost tega pozdrava. Toda naglo stresne svojo lepo glavico, in pravi: Pozdravljeni, gospod, . . . grof de Mauluys vas že pričakuje!»

Trencavel odide v posebno sobico, ne v tisto, kamor je svojočasno prišel že Rascasse. Grof sedi tukaj sam.

Za hip stojita Mauluys in Roza tam skupaj. Trencavel ju ogleduje in si prizna, da si bolj harmoničnega para ni mogoče misliti.

Res . . . mrrra Trencavel. . . ona zasluži, da jo vi ljubite . . . Toda kje je Montarion?»

«Gospodične nisem hotel drugam spraviti ko v njeno hišo v ulici Courteau. Zavedala se je, da je bivanje na domu vojvodinje de Chevreuse opasno. Zato je odšla na svoj lastni dom.»

«Da, toda saj se je tam vrhla bitka in je vse razbito . . .»

«Ona je tako hotela!»

«Pa kardinal?»

«Od tod ni opasnosti. Gospodična Roza je poslala nekaj mož tja, da so vse popravili in uredili in pospravili, kar se pa opasnosti tiče, spadajo v vaš delokrog!»

«Brž v ulico Courteau!» vikne Trencavel in skoči.

«Poprej prečitajte!» pravi mirni Mauluys.

«Pismo?» zatrepeta Trencavel.

Mali oglasi

stanejo z državnim davkom za laserate vred do 20 besedi Dln 5⁰⁰-, vsaka naslednja beseda 50 par. — Plača se vedno naprej (lahko tudi v zamkah). Na vprašanja odgovarja uprava le, ako je vprašanje priložena zemka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (1 Din).

Službe

Krojaškega pomočnika spretnega za veliko delo sprejme takoj Maks Kristofič, krojaški mojster, Strajne pri Kamniku. 1701

Blagajničarka, spretno dekle, ki stanuje pri starših, se sprejme takoj na dobro mesto. Računanje pogoj. Vpraša se v restavraciji «Slon» v kuhinji. 1700

Pekovskega pomočnika, sprejem takoj. Pismene ponudbe na J. Sašek, pekarija, Metlika (Dolenjsko).

Trgovski pomočnik, večš specerijske, manufakturne in galanterijske stroke, mlad, želi premeniti službo. Brez tudi za potnika. Ponudbe pod «Podjeten» 1725

Kurjač, izkušen in zanesljiv, išče službo v mestu ali na deželi. Naslov pod «Kurjač» na upr. «Jutra». 1691

Natakarica 1713 za račun, mlada, močna, posena, zdrava, ki bi opravljala tudi druga hišna dela, se sprejme. Ponudbe, starost in obredanje službovanje naj se pošljejo na naslov «Hotel Bistrica» na Bohinjski Bistrici (Gorenjsko).

Trgovski pomočnik z redno plačo, išče službo v večji trgovini specerijske stroke, v mestu ali na deželi. Ponudbe pod «Zanesljiv 2000» na upravo «Jutra». 1581

Prodaj

Moško kolo E. S. K. A., skoro novo, se prodaja. Vpraša se v trgovini Penko, Maribor, Stritarjeva ulica. 1720

Pralni stroj, 1718 Triumph št. 1 in žmikalnik (Auswinder), zelo dobro ohranjena, se prodaja. B. Vrtnjak, Križevci, Ljutomer.

Kino-podjetje, dobrodošlo, se zaradi preselitve prodaja. Samo resni kupci naj svoje ponudbe pošljejo na upravnistvo «Jutra» pod «Kupec». Ponudbe je treba poslati do 16. maja. 1714

AUTO, 1712 mali, štirisedežni, Laurin Klement, 16 PS., z dobrimi gumijevimi obroči, dve rezerve se pecceni prodaja. Pogleda se pri G. Gamsu, Gaberje pri Celju.

Prasno lokomobilo, 7 atm., 2¹/₂ do 3 HP., benc. motor 10 HP., prodam. Motor na sirovo olje 6 do 7 HP., kompletni mlin za večji obrat. Razne transmisije, jermenice itd. Cena 60 do 70%, pod sedanjo vrednostjo. M. Herga, Sr. Lenart, p. Velika Nedelja. 1717

Prodaja lesa. Pašna skupina Podkorenem pri Kranjski gori prodaja približno 1000 m³ stoječega

smrekovega lesa v parcelah tik nad vasjo. Ponudbe je vložiti ofertnim potom do 21. maja ob 13. uri, ob katerem času se offeri odpro. Pogoji so razvidni v gostilni Rasingerjevi, Podkorenem. 1711 Odbor pašne skupine.

Pisica 1724 (nemška doga), triletna, dalje pisalni stroj «Kanzler», starinska puška in mali stroj za rezanje se prodajo. Naslov pove uprava «Jutra».

Lokali

Trgovina z mešanim blagom 1697 pri farni cerkvi z vsem inventarjem se odda v najem. Naslov pove uprava «Jutra».

Stanovanje

Soba se odda 1693 dvema gospodoma in ena manjša enemu gospodu. Naslov pove uprava «Jutra».

Mebilirano sobo išče inženjer s soprogo in plača do 2000 K. Ponudbe na upravnistvo «Jutra» pod «Inženjer». 1710

Opremljeno sobo z dvema posteljama ali prazno, po možnosti s posebnim vvhodom in souporabo kopalnice iščem takoj ali s 1. junijem. Dr. Katičič, sanitetni šef, zdravstveni odsek. 1728

Soba 1727 s posebnim vvhodom, po možnosti z vso oskrbo išče gospod takoj, ali od 10. maja dalje. Naslov je v upravi «Jutra».

Nepremičnine

Posestvo, 1690 ki meri okrog šest oravov, se prodaja. Hišno poslopje je zidano. Hlev je obokan. Primerno za gospodarja, ki ima veselje do vožnje. Prisluzi si lahko vsak dan dosti. Cena 620.000 kron. Naslov pove upravnistvo «Jutra».

Nova hiša 1621 v Kamniku, vrt, njiva, 20 do 30 m², elektrika, voda, železnica mejaša, prodaja Stare, Kamnik, Graben 51. Cena 100.000 Din.

Hiša 1722 na prometnem kraju v Ljubljani, v kateri je bila vedno znana gostilna, z velikim salonom, vrtom, hlevom in gostilniškim inventarjem, se prodaja po ugodni ceni. Informacije se dobe v pisarni odvetnika dr. Dinkota Puca, Beethovnova ulica 15, pisмено in ustno.

Majhno posestvo v najlepši legi pri župni cerkvi v Šmarjeti št. 25 pri Novem mestu (Dolenjsko), 15 minut do Toplice prodam. Natančno se izve pri Francu Vdovcu, Stožice 62, pošta Ježica pri Ljubljani. 1729

Dopisovanje

Severoslovan, mlad, inteligenten, iskreno želi resnega znanja s simpa-

tično, lepo, okoli 20 let staro gospodično v svrhu ženitve. Cenj. dopisi, najbrže s sliko, ki se na zahtevo vrne ali zamenja, je poslati pod «Maj» na upravo «Jutra». 1715

Vdovec, 1721 izobražen obrtnik, z malim posestvom, 47 let star, želi znanja z gospodično ali vdovo s premoženjem za povečanje obrti. Naslov pod «Vdovec» na podružnico «Jutra» v Mariboru.

Vdova z otroki želi poznati učitelja, glasbeno izobražena, srednjih let, gospodinjska vajena, brez doma. Resne ponudbe na upravo «Jutra» pod «Zadovoljstvo». 1716

Dve inteligentali, družabni in trgovsko naobraženi gospodični želita resnega znanja z enakimi ter boljšimi gospodi. Prosi se, poslati dopise, po možnosti s sliko, na upravo «Jutra» pod «Milena in Majola». 1661

Razno

Družabnica 1707 ali družabnik, samski, ki bi prevzel, podružnico na zelo dobrem kraju brez konkurence, se išče. Potreben je večji kapital. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Letovišče».

Brusne kamne za kose, prave italijanske, napresegljive v dobroti, modro galico, rafijsko lišje, morsko travo za modroce v vsaki množini priporočila SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 1706

Otroški vozički, 1668 več vrst, dvokolesa raznih modelov, najnovejši mot. kiki ameriškega tipa «Evans». Velika zaloga pnevmatik in delov po najnižji ceni. Sprejemajo se tudi vsa popravila, emailiranje in poniklanje. «Tribuna» F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Kompanjona 1709 za že obstoječe industrijsko podjetje radi povečanja obrata iščem. Podjetje je edino te vrste v Jugoslaviji. Dopisi pod «Industrija 150.000 Din» poštnolešče Kranj.

Poučujem italijansko. Naslov pri upravnistvu «Jutra». 1719

Krasno letovišče. Letovišni pension Büttner v Sv. Lovrencu pri Mariboru, s krasno lego na Pohorju. Voda za plavanje. Tople kopeli. Prostor za tenis. Električna razsvetljava. Meseca junija in septembra znižane cene. Prospekt proti pošiljavi znak za 2 Din. 1726

Primerne 1728 damske družbe išče uradnik denarnega zavoda. Išče izobražene gospice ali mlade vdove do 30 let, ki imajo smisla za naravo in so zvečer proste. Pisma naj se pošiljajo na upravo «Jutra» pod «Ljubljana 1894»

Svarilo.

S tem izjavljam, da nisem plačnik za svojega sina Ivana Starina, in svarim vsakega, da mu na moje ime ničesar ne dá in ne upa. Glinco, dne 5. maja 1923.

Ivan Starin, mesar.

SEVER & KOMP.

SEVER & KOMP. BANSKA

Delniška glavnica: K 30.000.000⁰⁰-. Rezervni zaklad: Nad K 6.000.000⁰⁰-. Se priporoča za izvršitev vseh bančnih poslov pod najkulantnejšimi pogoji. Centrala v Ljubljani v lastni palači, Stritarjeva ulica št. 9.

PODRUŽNICE: Novi sad, Dolnja Lendava, Ljutomer, Maribor.

EKSPOZITURA: Vrhnika.

Preklic. Podpisani obžalujem vse nepravilne besede proti g. Francu Lužorcu, da je Orjunaš in da je imel razmerje z mojo ženo. Zahvaljujem se mu tudi, da ni sodnijsko postal proti meni. Nova vas pri Mariboru. 798 Franc Remar.

Podpisani Mlekarski oddelek Gospodarske zveze, r. z. z. o. z. v Ljubljani, in Mlekarska družba za Jugoslavijo, d. z. o. z. v Ljubljani, Vam vljudno sporočata, da sta prenehala s 1. majem t. l. poslovati, ker sta predala ves njiu obrat novemu podjetju: **Združene mlekarne, d. d. v Ljubljani** na katerega se blagovolite ozirati pri svojih naročilih. Z odličnim spoštovanjem Mlekarska družba za Jugoslavijo, d. z. o. z. v Ljubljani Mlekarski oddelek Gospodarske zveze, r. z. z. o. z. v Ljubljani.

BERSON

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

canejo in trajnije so kakor usnena! Najbolje varstvo proti vlagi i mraza!

Poziv. Prosim onega g. šoferja, kateri je pred približno dvema mesecema vozil mene, g. ministra n. r. A. Kristana ter g. ravnatelja dr. Kisovca izpred Slavenske banke pri ogledovanju posameznih vil prvi dan po Mirju, drugi dan po Prulah do vile g. lekarnarja Bakarčiča, da mi blagovolj sporočiti svoj naslov; radi važne pravne zadeve z omenjenimi gospodi rabim g. šoferja kot pričo. Ljubljana, dne 7. maja 1923.

Hinko Privšek, Zabjak št. 3/1.

PRISTNI tirolski lodni za sportne obleke, solidno in trpežno blago pri trvdki 59/VI H. & E. Staberné, Ljubljana, Mešni trg 10.

Pisalni stroji ita. Mehanična delavnica (popravljalnica) LJUBLJANA Selenburgova ulica 6/1. L. BARAGA.

— Gradbeno podjetje — **Ing. Dukić i drug** Ljubljana Bohoričeva ulica št. 24.

Večje podjetje v Ljubljani sprejme za svojo podružnico v Zagrebu in Beogradu **korespondenta in strojepisko** Pogoj: perfekten v srbohrvaščini. Ponudbe z referencami in opisom predslužbovanja pod „Stalna služba“ na Aloma Company, anončna družba z o. z. v Ljubljani, Kongresni trg 3.

PLAHUTAR & PITAMIC

carinsko posredniški ter špedicijiski komisijski bureau

IMPORT JESENICE EKSPORT

izvršuje vse v te stroke spadajoče posle najtočneje in najkulantneje ter se v to svrhu toplo priporoča.

Dovoljujemo si Vam vljudno naznaniti, da smo **prevzeli celotni obrat** Mlekarskega oddelka Gospodarske zveze in Mlekarske družbe za Jugoslavijo ter bomo vodili celo njuno poslovanje začeniš s 1. majem t. l. Prosim Vas, da se v slučaju potrebe obračate na nas ter nam poverite svoja naročila. Naši poslovni prostori se nahajajo v Vojaški ulici št. 10 (poleg belgijske vojašnice). Priporočamo se Vam in ostajamo z odličnim spoštovanjem **Združene mlekarne, d. d. v Ljubljani.**